

P. Colomer y Fors

4129

Entre boires

DRAMA (1 acte)

2 RALS

ENTRE BOIRES

ENTRE BOIRES:

DRAMA EN UN ACTE, ORIGINAL
DE P. COLOMER Y FORS :::

OCTAVI VIADER, IMPRESSOR
SANT FELIU DE GUIXOLS : 1907

Aquesta obra es propietat
de son autor.

La «Sociedad de Autores
Españoles» es la encarregada
de cobrar els drets de repre-
sentació.

Queda fet el dipòsit que la
llei marca,

REPARTIMENT

AL ESTRENARSE Á SANT FELIU DE GUIXOLS

EL DIA 2 DE JUNY DE 1905

FIGURES

ACTORS

<i>Mercé.</i> (26 anys). . . .	Sra. Delhom
<i>Bel.</i> (65 »). . . .	» Pallardó
<i>Sunta.</i> (24 »). . . .	» Santos
<i>Quimet.</i> (30 »). . . .	Sr. Piera
<i>Joseph</i> (68 »). . . .	» Bals

Direcció escénica: A. Piera.

AL REPRESENTARSE EN EL TEATRE ROMEA

DE BARCELONA LA NIT DEL 9 D'OCTUBRE DE 1907

FIGURES

ACTORS

<i>Mercé.</i>	Sra. Jarque
<i>Bel.</i>	» Clemente
<i>Sunta.</i>	» Xirgo
<i>Quimet.</i>	Sr. Domenech
<i>Joseph.</i>	» Soler

Direcció escénica: Iscle Soler.

Punt de vista del actor. Epoca actual. L'acció en un poble no molt gran de Catalunya.

Tots els personatges, menys *Sunta*, vesteixen de negre. *Quimet* porta ademés un mocador negre passat pel coll.

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

ACTE ÚNICH

LA ESCENA:

Habitació á planta baixa d'una familia de modestos menestrals. Portes laterals y una al fondo. Al costat de la porta de la dreta un bufet modest. En l'àngul del fondo de la esquerra, un armari cantoner ben provehit. Al costat esquerra un ganapé de balca. Penjant de la paret, á uns tres pams del ganapé, retrats en marchs fets de paper de color. Un silló de baqueta. Al costat de la porta del foro, un rellotge de caixa. Fotografats antics representant assumptos bíblichs dintre marchs de caoba, penjant de les parets. Del mitg del sostre baixa un para-mosques de tires de paper de color. Una taula de menjar rodona y parada, colocada un xich a la esquerra, ab un quinquè encés al demunt. Cadires de balca. Damunt de la porta del foro una creuheta de palmó. Per aquesta porta's veu el celler de la casa ab porta gran de volta que dóna al carrer y la casa del devant; dintre d'aquesta, una dona (la Sunta) cosint junt á una tauleta-velllador á la claror d'un llum de petroli ab pantalla verda. Comensa el drama á les set del vespre.

ESCENA I

BEL y JOSEPH han acabat de sopar y restan encare sentats á taula. Se senyan devotament donant gracies á Deu per haver ben sopat. Joseph se treu la petaca que posa demunt la taula y fa un cigarro calmosament encenentlo ab mistos d'esca. A mes dels plats d'ells dos hi há els de dues persones més; uns d'aquets intactes. Tocan set hores en el rellotge del campanar de la vila.

BEL: ¿Hont ha anat el noi?

JOSEPH: Deu ser per dalt. Ha dit que anava á escriure als cosins.

BEL: Ja no havia dinat... no ha tastat res avui.

JOSEPH: Ab l'enrenou del enterro...

BEL: No hi hauria d'anar per res are á dalt.
(Anant á cridarlo a la porta de la dreta)
Noy.

QUIMET: (Contestant de dalt) Ja baixo.

JOSEPH: ¿Vols dir que?...

BEL: Es clar home; com que l'estimava tant, plorant deu esbravarse.

JOSEPH: Y no sé qu'en treu de plorar; ha fet tot lo que ha pogut per sa mare.

BEL: Ah, aixó sí.

JOSEPH: Y donchs... (*Pausa*)

BEL: Y are haverse de quedar sol. Perque nosaltres no podem pas estármoshi massa temps aquí.

JOSEPH: Ell volgués venirsen ab nosaltres...

BEL: No's troba pas aixís com aixís una plassa de majordom com la seva.

JOSEPH: Es clar que no hi podém fer arrels aquí. La noia no pot pas deixar la escola mes de dos ó tres dias.

BEL: Y ab la competencia qu'are li fá la mestra nova.

JOSEPH: Aixó rai, poch mal l'hi ha de fer... Val molt la Mercé.

BEL: Y tant com se l'estiman al poble. (*Pausa*) Com més hi penso més se m'arrela la idea de casarlos á n'aquest parell.

JOSEPH: Si ella volgués rai...

BEL: ¿Que més voldria? ¿A que més pot aspirar una noia sense pares coneguts com ella?

JOSEPH: Aixó de la Sunta...

BEL: A mi'm sembla que la Mercé l'ha mirat sempre ab bons ulls al noi.

JOSEPH: Pro aixó de la Sunta li será un gros destorb al Quim pera casarse, creume.

BEL: Gros, gros...

JOSEPH: Tothom ho sap qu'ell es el pare de la criatura.

BEL: Perqu'ella ho diu?...

JOSEPH: Y per mi, per mes que diguis, no ens está pas bé qu'ho posem plá á la Mercé porque s'hi casi. Es una afillada y hem de mirarla com á una filla.

BEL: ¿Y no li donarías á n'en Quimet una filla teva?

JOSEPH: Veurás, veurás; ab el compromís que te ab l'altra...

BEL: Pro ell pot negarho, pot dir que no era pas ell sol el festejador de la mossa.

JOSEPH: Aixó fóra un gros mal fet.

BEL: ¡Xist! (*Anant á escoltar per la porta dreta*)

JOSEPH: (*Baixant la veu*) ¡Aixó fora obrar contra la llei de Deu!

BEL: Donchs qu'ha de fer ¿s'ha de consumir com un ensa aquí, tot sol, veient en tot el recort de sa mare?

JOSEPH: Que vols que't digui jo...

BEL: Perque ja saps que'l noi no pot pas casars'hi ab aquella.

JOSEPH: Jo crech que fet y fet fora lo millor.
(Sunta s'aixeca, ajusta les vidrieres y desapareix de la casa del devant ficant-se dintre. Les vidrieres tenen cortines vermelles qu'ab la claror del quinqué de darrera, ressaltan en mitj de la fosca del carrer.)

BEL: Ho va jurar el noi que no s'hi casaria y un jurament fet á una persona al morir-se es mes sagrat que l'Ara del altar.

JOSEPH: Es clar qu'havetli jurat á sa mare... Pro no sé perque havia de portarho tan á la valenta la teva germana.

BEL: ¿Perqué? perque si no ho hagués fet aixís, jo no hi hauria entrat mai més aquí; encare l'estimo el nom de la familia. Aquella gentota, quan van heure esment de la estafada del moliner, se van girar com una mitja; y tot perque ja no tenia els sis cents duros.

JOSEPH: Aixó també es mal fet. Pro era la vella aixó.

BEL: ¿Y lo que li va fer á la pobra Laia de sofocarla al mercat al bell mitj de tothom?...

JOSEPH: Era la vella.

BEL: ...dientli que si el Quim havia perdut els bous y buscava les esquelles? Si no te perdó de Deu aixó...

JOSEPH: Pro...

BEL: Si no ho saps com va anar. Fins va des-

maiarse la Laia, que Deu la tinga al cel, y mira, aixó, aixó es lo que l'ha duda á la sepultura.

JOSEPH: Pro si fa prop d'un any d'aixó. Tenía un génit tant fort també la Laia...

BEL: Es que no n'hi havia per menos. Que't pensas que tothom es com tu qu'ets un bonifaci.

JOSEPH: Baja, ja fora estrany...

BEL: Si'm fas sofocar quan te veig ab aquesta sang d'horxata... Y com que'l noi no l'ha estimada mai á la Sunta.

JOSEPH: Aixó...

BEL: Nosaltres tenim la obligació de mirar pel bé d'en Quim y pel de la Mercé. El noi te aquesta casa y una plassa que Deu n'hi dó, y la noia te la carrera que per una dona, es molt. Despres ¿á que mes podía aspirar una bordeta com ella?

JOSEPH: No ho diguis mes aixó, es com si'ns fos filla y...

BEL: Bé, t'ho dich á tú.

JOSEPH: Veiam, veiam que hi dirá ella.

BEL: ¡El noi! (*Veientlo baixar*)

ESCENA II

BEL, JOSEPH Y QUIMET. (*Quimet per la dreta. Bel tot desaparant la taula sosté'l dialech anant y venint de la taula á la porta esquerra y al bufet portanthi els utensilis del dinar*)

JOSEPH: Y donchs noi ¿no vols menjar rés, rés?
(*Quim se passeja per la escena*)

QUIM: No.

BEL: Has de fer un altre pensament. ¿Qu'en treurás de capficarte si no s'hi pot adobar res?

JOSEPH: No es pas qu'en vida no hakis fet tot lo que hakis pogut per ella. (*Pausa*) Sèu. (*Quimet no ho fa*)

BEL: Mai dirías de que parlavam are ab ton oncle?

QUIM: Vos direu...

JOSEPH: Bel, ¡qu'ets boja?

BEL: Vols que t'ho digui, ja me aguantat fins are y no puch pas més; d'ensá de mitj día que'm sento un formigué á la llengua com si hi tingués bitxos.

QUIM: ¿Que hi há tia?

JOSEPH: Válgams Deu...

BEL: Despres, demá ens n'anem al poble y cal parlarne d'aixó. Ja ho sé qu'en diada com la d'avui...

QUIM: Digueu dona.

BEL: Li dich tú? (*á Joseph*)

JOSEPH: Com que si't digués que nó tampoch m'escoltarías, tira al dret.

BEL: Aquí, sol, no pots pas quedart'hi tú. ¿Qué pensas fer donchs?

QUIM: Jo...

JOSEPH: Si no fos per deixar la plassa, te diríam que't vinguessis ab nosaltres.

QUIM: No la trobaría pas en lloch més.

BEL: Per aixó mateix. T'haurías de casar, veto aquí.

QUIM: Casar... ¿ab lo de la Sunta?

JOSEPH: ¡Eh? que't deia jo?

BEL: ¿Que vols dir que li portas voluntat encare?

QUIM: Pro aixó de la criatura es un gros destorp per casarme.

BEL: Bé ho es, pro...

JOSEPH: Y tant...

QUIM: Y encare que n'hi portés de voluntat, vaig jurar á la mare á l'hora de la seva mort que no m'hi casaría y jo crech en Deu.

JOSEPH: Farías pecat mortal casanthi.

QUIM: D'haver anat tot d'altres passades, ho hauria sigut la meva dona, pro despres de la feta d'abordar la vella en el mercat á la mare (Q. A. C. S.) matantla del disgust... Perque creieu oncle que la mare no ha pas mort de rés més.

BEL: Si la va masegar tota.

JOSEPH: El metge deia qu'era una pulmonia donchs.

BEL: ¡Que saben els metges?

JOSEPH: Ah rés, rés.

QUIM: Y que va venir ben bé per sa sahó. Poch m'ho pensava que tingués d'esser aquella la meva venjansa. Al veure á la noia en tal estat, l'hauria fet dona meva, pro despres, recordant el desvergonyiment de la vella, vam jurar la mare y jo que li faríam regruar, y d'una cosa va venirne un altra fins que, ja ho sabeu, va ferme jurar la mare avants de morirse que no m'hi casaría y no m'hi casaré. No vull pas donarli cap mal estar en l'altra vida.

BEL: Y ben net que li donarías, y que fora capassa de sortir á demanarte comptes si t'hi casavas.

JOSEPH: Mare de Deu...

BEL: ¡Que remugas tu?

JOSEPH: Jo, rés, rés...

QUIM: Y si la vella donaría la vida per veure á sa filla sense mácula y ab el front ben alt pe-

ra poguerla casar ab un ricatxo, jo també la donaría per veure á la mare meva plena de salut entre nosaltres.

BEL: Oh, si, ja ho crech fill meu... (*Aixugantse els ulls*) Te beneheix desde'l cel al sentirtel!...

QUIM: Despres, que jo no hi fora pas felís ab la Sunta.

BEL: Es clar que no.

QUIM: Vaig compendreho el día que vaig veuren un'altra de dona... Una dona ¡qu'oi hi he pensat d'ensá d'aquell día!

BEL: Una dona? Y nosaltres que com aquell que diu te la teníam emparaulada.

JOSEPH: ¡Que t'empatollas are tu?

BEL: Déixam estar.

QUIM: ¿Emparaulada... per mi?

BEL: Y donchs, per qui?

QUIM: ¿Y qui es, si's pot saber?

BEL: Prou se pot saber, pro si dius que ja la tens ullada...

QUIM: Bé digueu ¿quin'es la vostra?

BEL: La Mercé.

QUIM: ¡Que!... la Mercé? (*Agradablement sorpres*) ¡La Mercé diheu!...

BEL: ¿Que hi dius tú?

QUIM: La Mercé...

BEL: Y la teva? quín'es donchs?

QUIM: La meva... es aquesta mateixa.

BEL: ¡De debó? ¡Deu del cel!

JOSEPH: (*A part*)— (No ho pot pas veure bé aixó Deu.)—

QUIM: Sí sí, es aquesta mateixa. Densá que la vaig veure quan vingué de la Normal, que ja vaig estimarla comprenent llavors que á l'altra no l'hauría estimada mai.

BEL: ¡Oh, si Deu volgués que s'arreglés aixó!... Llavors si que vindríam tots aquí; la noia s'hi fon per aquet poble. (*á Joseph*) ¿Que hi dius tú?

JOSEPH: No ho voldrá pas Deu.

BEL: Mai estás content. ¿Tampoch t'agrada aixó?

JOSEPH: Veiam, veiam que hi dirá la noia.

BEL: ¡Y que ha de dir?

QUIM: La vritat, també'm fa certa temensa...

BEL: Deixo per mi aixó. ¿A que mes pot aspirar?

QUIM: Es mestra y...

BEL: Y tu ets majordom.

- QUIM: Tindrà algun senyoret festejador...
- BEL: Si'n volgués rai. (*A la casa del devant se hi veu entrar á Mercé*)
- QUIM: Poch me voldrà donchs.
- BEL: Ja ho sabré aviat jo.
- JOSEPH: Quin'una aquesta per saberho aviat.
- QUIM: No, no li digueu pas res. Vull esser jo mateix si per cas...
- BEL: Millor donchs.
- QUIM: Aixó de ser tan amiga de l'altra'm fa pensar que...
- BEL: Si me'n costa d'enrabiades aquesta amissat. Avui dematí ja l'he tinguda de treure de casa seva.
- QUIM: Y se volen molt.
- BEL: ¡Mal com no s'enfonsa aquella casota que potser aixís fugirían d'aquí'l devant.
- JOSEPH: Tot ho arreglarías segons la llei de Deu tú.
- BEL: Segons per quina gent no hi há llei qu'hi valgui.
- JOSEPH: Per tú, ni Deu qu'hi valgui.
- BEL: Qu'ets pesat avui; semblas una granota, nyau-nyau, nyau-nyau...
- JOSEPH: No donante per la menjadora. (*Mutis Jo-*

seph calmosament cap al forillo quedantse dret al llindá de la porta del carrer mirant á fora)

BEL: Donchs párlali y veiam, veiam. Jo casi juraría que no li desagradas. Ja fa temps que n'hi vaig mitj parlar de tu. *(Mercé y Sunta surten de la casa del devant y quedan enrahonant al llindá de la porta)*

QUIM: ¡De debó tía?

BEL: Avants de venir de passarse mestra.

QUIM: Y que? ¡que va dir ella?

BEL: Com qu'es tan estranya, se va agafar á la deria de que, essent borda, no tenía dret á que...

QUIM: ¿Aixó os va dir?

BEL: Que tu deurías aspirar á mes...

QUIM: ¿Hont es are?

BEL: Ha anat á tornar les atxes. Ja podría ser aquí.

JOSEPH: *(A Sunta y Mercé)* Si, es aquí dintre, ab en Quim.

BEL: ¿Ab quí te las heus tú?

JOSEPH: Ab la Mercé qu'es aquí fora.

BEL: ¡Altra vegada ab aquella mossota! Mercé!
(Cridant fort)

MERCÉ: (*Desde'l carrer*) Ja vinch tía.

BEL: ¡Mireus qu'es prou! Mireus que!... (*Sunta s'en torna á dintre*)

ESCENA III

DITS Y MERCÉ, (*pel foro*)

MERCÉ: ¿Que voleu tía? (*Joseph també entra*)

BEL: ¡Que vull? que sembla que t'has proposat matarme á enrabiades, vetoaquí.

MERCÉ: Mare de Deu...

BEL: Despres de lo passat...

MERCÉ: ¡Pobra Sunta!...

BEL: ¡Que sigui la darrera! (*Traientse un's rosaris*) Ja n'estich tipa de tú... Au que di-rem el rosari.

MERCÉ: Apa donchs, sortimne.

BEL: Ja sé que mai te vé de gust. No te semblas pas gens ab la nostra familia.

MERCÉ: ¿Perqué?

BEL: Sort que's basquejan els altres pera guanyarte la gloria del cel.

MERCÉ: Fent bé aquí la terra ¡quí hi pensa ab el cel?

BEL: ¡Quínes coses de dir, ai senyor!

MERCÉ: No tinch pas temps de pensarhi.

BEL: Calla calla, no't vull sentir.

JOSEPH: Avui fa callar á tothom noia.

BEL: *(A Joseph)* Lo millor será qu'ens n'aném jo y tú á passarlo allá dintre el rosari.

JOSEPH: ¿Allá dintre?

BEL: Sí sí, aném, aném. *(Signant d'amagat á Joseph qu'hivagi que aixís quedarán sols Mercé y Quimet)*

JOSEPH: Aném, vaja... *(Anantsen Joseph y Bel per la porta de la esquerra)*

QUIM: Ja'l passaré després jo... ab la Mercé mes tart ¿eh Mercé?

MERCÉ: Com vulguis. Si tú vols...

ESCENA IV

MERCÉ Y QUIMET *(Mercé s'ha assegut pensativa junt á la taula; Quimet se passeja per la escena. Pausa llarga)*

QUIM: ¿Mai dirías que'm deia la tía?

MERCÉ: No sé, potser que't fessis capellá.

QUIM: No, ben al revés d'aixó.

MERCÉ: ¿Ben al revés?

QUIM: Y tant. Me deia... qu'hauría de casarme.

MERCÉ: Y te rahó. Poques vegades n'haurá tinguda tanta de rahó. T'has de casar, qu'has de fer aquí, sól?

(Bel molt cautelosament treu el cap escoltant)

QUIM: ¿Si? ¿t sembla que?...

MERCÉ: Me sembla que fora lo millor que podías fer. Jo volía parlarten també avants d'anar-men.

QUIM: *(Temorosament)* Donchs... si'm volgués... jo ja la tinch triada.

(Al girarse Quim, Bel se'n entorna dintre tancant la porta).

MERCÉ: ¡No t'ha de volguer! Si t'está esperant ab els brassos oberts pobra.

QUIM: ¿M'está esperant?... Dius que...

MERCÉ: ¿No parlas de la Sunta?

QUIM: No.

MERCÉ: ¿No? *(Pausa)* Donchs, ¿per qui parlas? veian.

QUIM: ...Per tú.

MERCÉ: *(Sorpresa)* ¿Per mí?

QUIM: Si, per tú. La tía'm deia... *(Pausa llarga y engorrosa. Mercé ha quedat ab el cap baix)* M'ha semblat alguna volta que no'm miravas malament y...

MERCÉ: (*A part*) (¡Deu meu!)

QUIM: Me sembla que fora lo millor pera tots... tu ab els oncles vindríaho aquí... (*Pausa*) ¿Que't sembla? (*Pausa*) Jo, t'ho haig de dir: Fa molt temps que quan te veia me sentía atret cap a tu, pro no hauría gosat mai dirte lo que't dich are... Després del primer moment de ficsarme en tu, va semblarm que la atracció que cap á tu sentía era porque't veia una dona diferenta de totes les altres, d'un altr'esperit, mes... mes... no sé com dirtho, mes entenimentada, vaja, que jo y que tots; pro despres, vaig convéncem de que hi havia un'altra cosa en mon encís y aquesta cosa la sentía en el cor, y'm traspuava pels ulls al veuret, y aquesta cosa era... que t'estimava. Vetoaquí lo qu'era.

MERCÉ: ¿Tu, á mí? ¿M'estimavas tú?...

QUIM: De molt temps há.

MERCÉ: ¿Y... la Sunta?

QUIM: De bon principi, jo'm creia que l'estimava á n'ella, y sols vaig compendre el meu erro al veuret arribar de la Normal. Va cáurem una vena dels ulls aquella tarde: No l'estimava pas á la Sunta.

MERCÉ: (*A part*) (¡Quína revelació!)

QUIM: De molt temps há que t'ho hauría dit que't portava voluntat, si no m'haguessis fet un respecte estrany que'm feia mirarte com á una cosa que no podia esser pera mí. Després, jo estava massa lligat ab l'altra á les hores.

MERCÉ: Sí, vaig trobarte lligat ab un'altra.

QUIM: Y, si vols que t'ho digui, he obehit ab gust els consells de la mare (Q. A. C. S.) y m'he amparat ab aquest odi que's portaren ab la mare d'ella pera deslligarmen del tot.

MERCÉ: ¡Y has hagut de ampararte ab odis!

QUIM: ¡Que volías fer?

MERCÉ: ¿Y poguer deslligarten?

QUIM: ¡Oh si, no'n vull pas res ja d'aquella dona.

MERCÉ: ¿Ni el fill? (*Pausa. Quimet no sap que respondre*) ¿Tampoch no'l vols al fill? ¿Podrías rebutxarlo? ¡Tindrías cor per ferho?

QUIM: ¿El fill? ¿Qui m'ho pot jurar que sía un fill meu?

MERCÉ: No m'ho diguis aixó. No pots pas dir m'ho á mi aixó. Podrías abandonarlo á ton fill? Digas.

QUIM: ¡Per tu, que no faría jo?

MERCÉ: ¡Pobra Sunta! ¡Pobret infant! (*Pausa lla rga*)

QUIM: Be donchs ¿que't sembla?

MERCÉ: ¿Que'm sembla?

QUIM: ¿Voldrías ser la muller meva, Mercé?

MERCÉ: (*Aixecantse*) No mes pot serho una dona muller teva.

QUIM: ¿Que dius?...

MERCÉ: No mes pot serho la Sunta, ja ho saps aixó.

QUIM: No, ella menos que cap altra. ¡Vaig jurarho.

MERCÉ: Vas fer un jurament que tenia d'ofendre forsosament á Deu: al Deu que ta mare y que tú y que tots en aquesta casa heu invocat sempre. Devia horroritzarho á Deu el teu jurament.

QUIM: Vaig esser despreciat per ella quan va saber qu'havía perdut aquells diners.

MERCÉ: Per ella no, per sa mare qu'es ben diferenta d'ella.

QUIM: Van matarla á disgustos á la meva mare. Ho haig de recordar sempre més aixó.

MERCÉ: Si s'hagués deixat regir per sentiments ben nobles. Si hagués mirat enlaire, no hauria vist tant les petiteses de baix, y fente casar ab la Sunta, hauria fet una obra bona; potser la millor de sa vida.

QUIM: No'm pensava pas que't coés tant aixó de la Sunta.

MERCÉ: He vingut expressament pera ferli tot el bé que pugui.

QUIM: Me pensava qu'havias vingut per la mort de la mare.

MERCÉ: Si, també pro, un cop morta, ¿que podia fer jo per ella?, mentres que á la Sunta y al

fill... de la Sunta, puch donalshi la vida...
y més que la vida.

QUIM: Creia qu'havías vingut no mes per la mare.

MERCE: ¿Y que? la Sunta no m'es res y haig de deixar de ferli un bé per aixó? ¿Es que tením obligació de mirar solsament pels de casa? ¿Y els que no'n tenen de familia? ¿y els borts? després de negalshi un lloch á casa nostra hem de negalshi també el dret á la vida?

QUIM: Pro, es que...

MERCE: Y els borts som portats al mon pels que'n tenen de familia; donchs ¿perque'ns la negan la nostra si es ben nostra? Potser jo tinch un lloch en el sí d'una familia d'aquestes que predican moral egoista d'una immoralitat que subleva.

QUIM: Pro ¿en l'assumpto de mí y d'aquella, perque t'hi vols ficar, veiam?

MERCE: Per humanitarisme, pel goig de fer bé qu'es el goig que més sento.

QUIM: Pro...

MERCE: Y per privar que fassin á un altre'l mal qu'en van fer á mí.

QUIM: Ah, ja hi caich are.

MERCE: Aquet mal de bordería que n'es tant de mal per qui'l pateix...

QUIM: Mercé, tú tens un escrúpul per casarte ab mí.

MERCÉ: ¿Perqué m'ho dius aixó?

QUIM: ¿Perque no vas coneixe als teus pares?... no t'ha de donar cap reparo aixó; jo't vull tal com ets y te considero com á una cosina, com á una filla dels meus oncles.

MERCÉ: No Quim.

QUIM: Jo sentiré un orgull al poguerte dir dona meva, perque tú ho ets tot pera mí y voldria tenir un nom pera donártel. Ja veus sí...

MERCÉ: Te dich que no es pas aixó. Podría ser una barrera aixó pera tú si tinguessis l'ánima tan petita, si la tev'ánima fos com là de casi tothom que's preocupa mes de la precedencia de les persones que de sa bon-dat.

QUIM: Oh no, no ho soch pas jo aixís. Jo't vull á tú perque ets tal com te veig y perque fas sentirme afanys d'ajuntarme ab tú per sempre, per sempre; y al caliu d'un amor puríssim arribar tots dos junts á una vellesa reposada y serena de cabells blanchs y ánima jove.

MERCÉ: Sí, ho llegeixo en tos ulls aixó.

QUIM: Es que al véuret á tú, m'hi ve l'ánima als ulls. He descobert un'altra vida en el transcurs de la meva. Jo no havia pas viscut encare avants de véuret aquella tarde, y vaig sentir llavors afanys de vida nova.

MERCÉ: Sí, si ho crech, y per aixó n'espero de tú... lo qu'espero.

QUIM: Donchs, si no es alló, parla.

MERCÉ: No, es insignificant alló.

QUIM: ¿Es que no m'estimas donchs? ¿Que no'm podrías estimar mai? (*Pausa. Mercé cap-baixa*) Deus estimar á n'algú del teu poble.

MERCÉ: Fa molt temps que procuro treurem del cor tot afecte d'aquesta mena.

QUIM: ¿L'has sentit donchs aquest afecte?

MERCÉ: He estimat en secret y molt temps he lluitat crudelment ab un amor impossible.

QUIM: Impossible dius?

MERCÉ: Sí, de tot punt impossible.

QUIM: ¿Y has lograt apagarlo el foch del teu amor?

MERCÉ: El porto aquí dintre sota un munt de cendres.

QUIM: ¿Un desengany?

MERCÉ: No, *éll* mai m'ho havia dit que m'estimés.

QUIM: ¿Mai t'ho havia dit?

MERCÉ: No m'ho há... no m'ho va dir á temps.

QUIM: Donchs jo hauré de lluitar com tú per esborrar recorts de dintre meu.

MERCÉ: (*Abstreta*) (La oportunitat en aixó, com en tot, es la mare dels grans fets.) (*Pausa*)

QUIM: Are ja ho comprench que no't vulguis casar ab mí. Estimant á un altre...

MERCÉ: No Quim, no; aixó també es mesquí. Es més gran la causa que'm mou, es una causa noble.

QUIM: Digas donchs, parla dona.

MERCÉ: Perque t'has de casar ab la Sunta.

QUIM: ¡Altra vegada!

MERCÉ: Y he vingut pera juntarte per sempre ab ella.

QUIM: No por ser aixó:

MERCÉ: Pera donarli son espós.

QUIM: Mai.

MERCÉ: Pera donar pare á son fill.

QUIM: Mai.

MERCÉ: Pera enderrocar l'obra de la teva mare.

QUIM: Primer es ella que tot.

MERCÉ: Primer es la tranquil·litat de conciencia que tot.

QUIM: La conciencia em remordiaría, si per cas, trencant el jurament que vaig ferli al sellar sos llavis per morir.

MERCÉ: ¡Quin jurament! ¡Pronunciat en moments d'ofuscació! Que no hauría jurat un fill per

calmar l'anhel insensat de sa mare tenintla en sos brassos pantejant pera morir.

QUIM: Es que no era pas la deria del desvariejar lo que va fer que'm demanés tal jurament.

MERCÉ: Sí, ja ho sé, era el darrer rencor que se enduya de la vida, l'últim odi nascut per les punxades d'un amor propi estúpit.

QUIM: Oh no, no.

MERCÉ: ¡Que'n fa fer de bestieses el ditxós amor propi.

QUIM: Vaig compendre que no hi fóra felís jo ab aquella.

MERCÉ: Confessió ben egoista, Quimet.

QUIM: ¿Donchs havia de condemnarme jo mateix? ¿havia de matar el goig de la meva vida casantme ab la Sunta sens'estimarla? ¿Tenia dret de violentar el meu pervindre lligantme per sempre més ab una dona que fóra ma infelicitat, el meu martiri? Digas ¿el tenia aquet dret?

MERCÉ: El mateix dret que tens per abandonarla en mitj d'un mon com el nostre, ab son fillet á coll com á mostra de son pecat d'amor. Ab el mateix dret que d'aquell infant ne fas un bort abominable... Sigas valent; jo ho soch més que tú. Raia en heroisme la meva valentía... y jo soch dona.

QUIM: M'hi va la felicitat de tota la vida.

MERCÉ: Y ella, conta quina felicitat la seva, veient-se tan lluny de tú á quí estima ab tot l'amor de dona y ab tot l'amor que li inspiras com á pare del seu fill. Veientse al seu fillet sense pare y ella sens espós y sens honra.

QUIM: No'm parlém més Mercé.

MERCÉ: ¡Si ni hi pensa ella ab l'honra seva! ¡Que mes voldria que no esser honrada devant del mon mentres te tingués á son costat; tenint pera son fill uns brassos d'home, de pare que l'acullíessin carinyosament! Y tú, no més tú pots donarli tot aixó, deus donarli tot aixó: l'honra y més que l'honra, la vida.

QUIM: No'n parlém més te dich.

MERCÉ: No, cal parlarne forsa, forsa... Deus donarli tot aixó perque es ben seu y la teva religió y de ta mare diu que no's pot robar.

QUIM: Pau als morts.

MERCÉ: Els morts rai, ja la tenen la pau. Els vius son els que l'anelan, y creume Quimet que si no aculls en tos brassos á la Sunta, la pau de la teva consciencia s'ha ben acabat.

QUIM: ¡La mare, primer la mare!

MERCÉ: Ja no hi es ella.

QUIM: Ne tindria remordiment tota la vida.

MERCÉ: Es una preocupació tonta, mesquina, indigne de tú aixó.

QUIM: Deu me'n guard de trencarlo aquell jurament.

MERCÉ: ¡Que més sagrat que'l llegalitzar la vida d'un infant que ve al mon sense mácula y que més sagrat que la tranquil·tat de la conciencia?

QUIM: De la conciencia... Jo no se pas com haig de tenirla aquesta tranquil·tat.

MERCÉ: Creientme á mí, deixant entrar en ton cervell perdut en mitj de boires la llum d'una vritat sola, esplendent; deixant filtrar en ton cor aire més pur que'l que respiravas prop de ta mare.

QUIM: Me malehiría desde l'altra vida.

MERCÉ: De l'altra vida á la nostra ens intercepta un abím. No hi pensis ab ta mare.

QUIM: Me fas molt mal Mercé.

MERCÉ: Perque trech la part cangrenada de tú. Perxó't faig mal... Si hagués seguit els preceptes de la seva religió qu'es bona com totes, en lloch de ferte jurar al morir que no te casarías ab la Sunta, t'hauría dit: ets tú el pecador, ets tú el culpable; vés, agenollat á sos peus y digas que't perdoni. Y t'hauría perdonat, y hauríau acudit tots dos... tots tres á son llit de mort á ajudar-la á bé morir, y hauría mort somrient de joia; no com are que va tancar els ulls contreta per la rabió, per l'odi que va covar sempre en son pit.

QUIM: ¡Es morta!

MERCÉ: ¡Y que? De la meva mare mateixa que no he conegut ho diria.

QUIM: Pot ser es vritat, pro jo...

MERCÉ: Y tú has de despéndret tant com puguis dels ressabis que puguis tenir d'elles. Perque tú... tú... No sé si't miro ben serenament pro'm'sembla que no ho ets pas com elles.

QUIM: Oh no, no! Are'm sento com tú ets y se m'aclareix la espessa boira qu'enfosquia ma vista.

MERCÉ: La boira de les preocupacions que't deia.

QUIM: Tú pots molt en mí. Me sento fort vora téu y'l comprench el bé y el mal ¡oh sí que'l comprench!

MERCÉ: Perque ets com jo. Y vulgas serho sempre, *vulgas* sobretot.

QUIM: ¡Oh, si't pogués tenir sempre vora meu! foras el meu sol!...

MERCÉ: No, n'hi ha un altre de sol... no un sol, son dos: ella, y un infant hermosíssim que no te pare.

QUIM: Mercé...

MERCÉ: Grassó, rialler... se't sembla á tú. Te aquets ulls negres y una boqueta petita, petita que sempre riu.

QUIM: ¡Oh calla.

MERCÉ: Es talment un àngel, ab sos cavells d'or, ab sos brassets grassons, ab sos ulls anhelosos oberts sempre buscant á son entorn. Es que't buscan á tú, al *papa* á qui cridan, cridan y no hi va mai.

QUIM: No més Mercé, calla, calla!...

MERCÉ: (*Anant á ell qu'está cap-baix; molt dol-sament. Quim va entregantse sugestio-nat*) Si'l veiessis qu'hermós, que rialler l'infant sense pare!... ah, y se diu el nom teu, el teu nom de font. El que no's dirá es l'altre de nom com tú, y anirá pel mon com un bordet, com jo mateixa. (*S'aixuga els ulls*)

QUIM: Me fas molt mal.

MERCÉ: ¡Ne fas tant tú de mal!... Volía portártel al teu fillet; l'haurías vist y t'hauría enorgullit l'haverlo engendrat. Es la criatura més hermosa de la terra.

QUIM: 'M matas 'm matas...

MERCÉ: Y tú podrías ferne un paradís venturós de tot aixó. Si tú volguessis...

QUIM: ¡Oh prou, prou pel cel! (*Alsantse*)

MERCÉ: Tú pots ser el sol que fassi fondre un munt de boires.

QUIM: Escolta Mercé. Vull que'm diguis una cosa, no més una cosa y prou. Quan la sápi-ga, faré lo que dech fer.

MERCÉ: Digas.

- QUIM: Pro has de jurarme que'm dirás la vritat.
- MERCÉ: Te la diré sense jurarho. No hi crech en juraments.
- QUIM: ¿Tú... m'estimas Mercé? (*Mercé baixa al cap*) Contéstam... Potser sía una bogería, una ilusió meva... pro he vist... he cregut veure en tú...
- MERCÉ: (*A part*) (Forses Deu meu!)
- QUIM: Dígam donchs si m'estimas.
- MERCÉ: (*Alsant el cap resoluta*) No, no t'he estimat mai.
- QUIM: Donchs ves, que vingui la Sunta.
- MERCÉ: (*Anantsen corrents pel foro*) ¡Oh, are sí que t'estimo! (*Desde la porta*) ¡Are sí que t'estimo!

ESCENA V

QUIMET

Are ho veig ben clar lo qu'haig de fer... Mare, ja ho veieu qu'ho haig de fer aixís, qu'ho dech fer aixís... ¡Oh, si qu'ho fora un crim!... (*Sugestionat*) ...Els ulls com els meus, sa boqueta petita, petita que sempre riu... els clotets de sa barba... sos cabells d'or... (*Se gira mirant cap al forillo*) ¡Encare no ve!... Sos ulls oberts sempre anhelosos buscant á son entorn á son pare... ¡pare!... buscantme á mí!... (*Queda un instant ensimismat mirant com encantat al devant seu*)

ESCENA VI

QUIM, MERCÉ Y SUNTA (*Aquesta porta en sos brassos una criatura de bolquers*)

MERCÉ: Ets á casa teva Sunta. (*Sunta entra poch á poch temerosa restant un moment indecisa á la porta*)

QUIM: ¡Sunta!

SUNTA: (*Anant decidida á ell*) ¡Quimet!

QUIM: (*Mirantla en sos brassos*) ¡Me perdonas?

SUNTA: (*Mostrantli al infant*) Mira el teu fill.

QUIM: (*Agafantli*) ¡Oh, fill meu!

MERCÉ: (*Cridant ab entusiasme*) ¡Tía ¡oncle!... ¡Quín goig tan gran!... ¡veniu, prompte! veniu aquí!

ESCENA VII

DITS, BEL Y JOSEPH

BEL: (*Porta esquerra*) ¡Que hi ha noya?

JOSEPH: Que hi ha? (*id*)

MERCÉ: ¡Mireu! (*Mostrantlos hi el grupo*)

JOSEPH: ¡Redena!...

BEL: ¡Ai Reina Santíssima!

QUIM: ¡Es el meu fill! (*Ab goig inmens*)

(*Sunta s'acosta esporuguida á Quim*)

BEL: ¡Treute aquesta dona de casa!

QUIM: ¡Es la meva muller!

BEL: ¡Pensa ab ta mare! Pensa ab el jurament que vas ferli al morir!

MERCÉ: ¡Oh, no es res aixó al costat d'aquesta realitat.

BEL: ¡Deu meu, l'han embruixat al meu fill!

JOSEPH: (*Ha quedat com alucinat guaitant á tothom no donantse ben be compte*) ¡Redena!...

SUNTA: ¡Fill meu, fill! (*Prenentlo de Quimet*)

MERCÉ: ¡Oh! qu'es hermós aquet quadro!

BEL: ¡A fora, á fora tú, donota, mala dona!

QUIM: ¡Prou! es la meva muller aquesta.

MERCÉ: (*A part, radiant de goig*) ¡Es la meva obra aquesta!

BEL: Una perduda es. ¡A fora! ¡á fora he dit!

SUNTA: ¡Quimet!...

QUIM: Prou ja. Aquí es á casa meva y aquesta dona es la sóla mestressa d'aquesta casa.

BEL: ¡Fill, fill meu! ¡Qu'has dit? Torna en tú.
Pensa en ta mare.

QUIM: Y qui no li agradi aixís, pot anarsen quan
vulgui.

MERCÉ: (*A part*) ¡Oh, qu'estich contenta!

BEL: ¡Verge Santa! ¡Deu meu Senyor!... Joseph
¡que no ho has sentit?

JOSEPH: Sí... sí...

BEL: Ens treu per aquesta donota.

SUNTA: (*A Quim*) Me'n vaig, tornaré despres.

QUIM: (*Retenintla*) No, tú aquí, ab mí, al teu
puesto, al lloch d'honor de la mestressa de
la casa.

BEL: Aném Joseph, aném noya; ens treu, ens
treu!...

MERCÉ: Jo no, jo ab ells: ab la claror, m'atrau la
claror! (*Ajuntantse ab ells*)

BEL: ¡Ai Verge Santíssima! ¡tú! ¡tú també!...
Aném, aném nosaltres Joseph, per sem-
pre, per sempre... (*Mitj mutis pel foro;*
Joseph obeheix per forsa) Avui, oh sí,
ta mare ha de aixecarse. Ha de sortirte ta
mare!

QUIM: Si surt, será per veure aquest esclat de
vida. (*Estrenyent á Sunta en sos brassos*)

BEL: Aném Joseph. Aném nosaltres.

JOSEPH: (*Que ja es á la porta y recula*) ¡Oh no, jo ab ells també! ¡Fills meus!

MERCÉ: ¡Oncle!

BEL: (*Horroritzada*) ¡Joseph ¡qué fas?

QUIM: Veniu, veníu pobre vell á revifar vostra vellesa ab l'escalf del nostre amor.

MERCÉ: ¡Com s'ha esmunyit la boira!

BEL: Donchs jo me'n vaig. (*Mutis foro tot plorant, no passant de la porta del carrer*) ¡Pobra germana meva!

ESCENA VIII

DITS MENYS BEL

QUIM: (*A Mercé*) ¿Y tú ¿que farás tú are?

SUNTA: Mercé ¡que n'ets de bona!

MERCÉ: Jo, qu'haig de fer jo. Me'n entornaré ab les noies de la meva escola á repartilshi tot el tresor d'amor que porto aquí dintre qu'es immens.

QUIM: ¿Y serás ben felís aixís?

MERCÉ: Ho seré contemplant la meva obra: (*Pasantloshi els brassos pel coll de cara al públich*) Veientvos á vosaltres dos junts, ben acostadets y estimantvos forsa, forsa, forsa...

JOSEPH: ¡Aixó, aixó es obrar segons la llei de Deu!

*(A la dreta quedan Mercé, Sunta y Quim.
A la esquerra, mes en primer terme, Jo-
seph aixugantse els ulls ab un mocador
d'herbas tot dihent les darreres parau-
les)*

TELÓ.

OBRES DEL MATEIX AUTOR

- IMPRESIONS. *Trevalls en prosa*
ESCLAT DE VIDA. *Drama en dos actes.*
ENTRE BOIRES. » *en un acte.*

**RARE BOOK
COLLECTION**

**THE UNIVERSITY OF
NORTH CAROLINA
AT
CHAPEL HILL
LIBRARY**

PQ6217
.T44
v.122
n.1-26

